

Joutsenmerkin kriteerit

Pehmopaperit

Versio 4.3 • 23. maaliskuuta 2006 – 31. joulukuuta 2012

Tulevaisuuden tekijä

Pohjoismaiden ministerineuvosto perusti v. 1989 vapaaehtoisen ja positiivisen pohjoismaisen ympäristömerkin – Joutsenmerkin. Toimintaa valvoo jokaisessa pohjoismaassa kyseisen maan hallitus.

Lisätietoja löytyy kotisivuiltamme.

Suomi:

Ympäristömerkintä
PL 489
FI-00101 HELSINKI
Puh: 0424 2811
Faksi: 0424 281 299
www.ymparistomerkki.fi
joutsen@motiva.fi

Tanska:

Miljømærkesekretariatet
Dansk Standard
Kollegievej 6
DK-2920 CHARLOTTENLUND
Puh: +45 72 300 450
Faksi: +45 72 300 451
www.ecolabel.dk
info@ecolabel.dk

Norja:

Stiftelsen Miljømerking i Norge
Tordenskiolds gate 6B
NO-0160 OSLO
Puh: +47 24 14 46 00
Faksi: +47 224 14 46 01
www.ecolabel.no
info@ecolabel.no

Islanti:

Norræn Umhverfismerking á Íslandi
Umhverfisstofnun
Suðurlandsbraut 24
IS-108 REYKJAVIK
Puh: +354 591 20 00
Faksi: +354 591 20 20
www.svanurinn.is
sigrun@ust.is

Ruotsi:

SIS Miljömärkning AB
SE-118 80 STOCKHOLM
Puh: +46 8 55 55 24 00
Faksi: +46 8 55 55 24 01
www.svanen.nu
svanen@sismab.se

Tätä asiakirjaa saa kopioida vain kokonaisuudessaan tekemättä siihen muutoksia. Asiakirjan tekstiä saa lainata vain, jos sen laatija Pohjoismainen ympäristömerkintä mainitaan.

Pehmopaperit - pohjoismainen ympäristömerkintä

005/4.3, 11. toukokuuta 2011

Mitä on joutsenmerkitty pehmopaperi?	1
Miksi valita Joutsenmerkki?	1
Mitkä tuotteet voidaan joutsenmerkitä?	1
Kuinka merkkiä haetaan?	2
1 Ympäristövaatimukset	3
1.1 Pehmopaperin kuvaus	3
1.2 Massan- ja paperinvalmistusta koskevat perusvaatimukset.....	3
1.3 Päästöt ilmaan ja veteen.....	4
1.4 Tuoteturvallisuus ja laatu	5
1.5 Pakkaukset	7
2 Laatu- ja viranomaisvaatimukset	7
3 Analyysit	9
Markkinointi	10
Joutsenmerkin muoto.....	10
Valvonta	11
Käyttöoikeuden voimassaoloaika	11
Uudet kriteerit.....	11

Liitteet

1	Klooriorgaaniset aineet märkälujitteissa ja muissa apukemikaaleissa
2	Kosmeettiset tai kehoa hoitavat valmisteet
3	Vuosiraportointi Pohjoismaiselle ympäristömerkinnälle
4	Joutsenmerkittyjen pehmopapereiden markkinointi
5	Raportti paperinvalmistuksen energiankäytöstä

Käännös ruotsinkielisestä asiakirjasta: ”Svanmärkning av Mjukpapper”.
Ristiriitatapauksissa pätee alkuperäinen teksti.

Mitä on joutsenmerkitty pehmopaperi?

Joutsenmerkitty pehmopaperi koostuu kestävästä metsätalouden kuiduista ja/tai uusiokuiduista ja valmistuksessa päästöt ilmaan ja veteen ovat vähäisiä.

Valmistuksen aiheuttama energiankulutus on vähäinen ja terveydelle ja ympäristölle vaarallisten kemikaalien määrää on rajoitettu sekä valmistuksessa että itse paperituotteessa.

Miksi valita Joutsenmerkki?

- Pehmopapereita valmistava yritys voi käyttää Joutsenmerkkiä markkinoinnissaan. Joutsenmerkki on erittäin hyvin tunnettu ja luotettu pohjoismaissa.
- Joutsenmerkki on kustannustehokas ja yksinkertainen tapa tiedottaa yrityksen ympäristötyöstä ja sitoutumisesta ympäristöasioiden hoitoon asiakkaille ja tavarankäyttäjille.
- Ympäristökysymykset ovat monimutkaisia ja aivan erityisiin kysymyksiin paneutuminen voi viedä pitkän ajan. Joutsenmerkintä voi opastaa yritystä ympäristötyössä.
- Ympäristövaatimusten lisäksi Joutsenmerkintä asettaa vaatimuksia myös laadulle ja kestäväydelle, koska hyvä laatu on usein ympäristöteko. Täten joutsenlupa on laadun tae.

Mitkä tuotteet voidaan joutsenmerkitä?

Ensiö- ja/tai uusiokuiduista valmistettu selluloosaperäinen pehmopaperi voidaan joutsenmerkitä. Tämä merkitsee, että esimerkiksi wc-paperi, talouspaperi, kuivauspaperi, nenäliinat ja lautasliinat voidaan joutsenmerkitä. Erilliset kriteerit koskevat kosteuspyyhkeitä, kuitukankaita (nonwovens) ja tuotteita, jotka on laminoitu muulla kuin selluloosaperäisellä materiaalilla.

Kuinka merkkiä haetaan?

Paperituotteiden Joutsenmerkkivaatimukset on jaettu Perus- ja Kemikaalimoduuleihin sekä pehmopaperien, kahvinsuodattimien ja kirjekuorien lisämoduuleihin.

Perusmoduuli sisältää paperin- ja massavalmistuksen vaatimukset kun taas kemikaalimoduuli sisältää kemikaaleihin liittyvät vaatimukset. Lisämoduuleihin on koottu mahdolliset tuoteryhmäkohtaiset erityisvaatimukset lopputuotteelle. Perus- ja kemikaalimoduuliin nähden lisämoduulin vaatimukset ovat joko tiukempia tai lievempiä eri tavalla muotoiltuna.

Kaikki tämän asiakirjan vaatimukset on merkitty "K + numero" . Kaikki tämän asiakirjan vaatimukset on täytettävä, samoin kuin asiaankuuluvat Perus- ja kemikaalimoduulin vaatimukset.

Asiakirjan vaatimusosaa voidaan käyttää tarkistuslistana vetämällä kunkin vaatimuksen jälkeen rasti ruutuun ”kyllä ja ei” sen mukaan, täyttyykö vaatimus vai ei.

Tekstin symbolit

Vaatimusten kohdalla on kuvattu, kuinka hakijan tulee osoittaa vaatimuksen täytyminen. Tekstissä on lisäksi erilaisia symboleja, joissa kuvataan dokumentointi tapa. Symbolit ovat:

✉ Läheta dokumentaatio hakemuksen mukana

☺ Tarkistetaan paikan päällä

Hakemus

Hakemus lähetetään sen pohjoismaan ympäristömerkintätoimistoon, jossa toimintaa harjoitetaan. Hakemukseen kuuluu hakemuslomake ja kirjallinen aineisto, jolla osoitetaan jokaisen vaatimuksen täytyminen.

Lisätietoa ja apua hakemuksen laadintaan voi löytyä ympäristömerkintätoimiston internet-kotisivulta.

Tarkastuskäynti

Ennen kuin Joutsenmerkin käyttöluva myönnetään käy Pohjoismainen ympäristömerkintä tarkastuskäynnillä yrityksessä. Käynnin aikana tarkastetaan laskemien tausta-aineisto, alkuperäistodistuksia, mittauspöytäkirjoja, ostotilastoja ja muuta vastaavaa aineistoa, jolla voidaan varmistaa vaatimusten täytyminen.

Kustannukset

Hakemusmaksu laskutetaan hakemuksen yhteydessä. Lisäksi peritään vuosimaksua, joka perustuu Joutsenmerkityn palvelun liikevaihtoon.

Tiedustelut

Ympäristömerkintätoimistot antavat mielellään lisätietoa, yhteystiedot kansilehden kääntöpuolella.

1 Ympäristövaatimukset

1.1 Pehmopaperin kuvaus

K1 Tuotteen kuvaus

Kuvaile tuotetta kappaleen ”Mitkä tuotteet voidaan joutsenmerkitä?” mukaan.

Kuvaile tuotteen valmistusprosessia, myös jalostusta.

Laadi luettelo tuotantoon sisällyvistä materiaaleista, esim. käytetyistä tuotantokemikaaleista, massoista ja pakkausmateriaaleista.

Tuotantokemikaalien ja massojen kohdalla on oltava tuotenimi ja toimittajan nimi sekä massojen kohdalla on oltava tehtaan nimi. Mainitse valmiin tuotteen tuotenimi, tyyppimerkintä, pintapaino (g/m^2), tilavuuspaino (kg/m^3) sekä kosteuspitoisuus.

- Yllä esitetyn mukainen kuvaus ja luettelo. Pohjoismaiselle ympäristömerkinnälle on lähetettävä tuotenäytteitä pyydettyä.

Täyttyykö vaatimus?

Kyllä ____ Ei ____

Liite nro _____

1.2 Massan- ja paperinvalmistusta koskevat perusvaatimukset

K2 Paperimassaa koskevat vaatimukset

Kaikkien joutsenmerkityn pehmopaperin valmistukseen käytettävien paperimassojen on täytettävä Perusmoduulin ja Kemikaalimoduulin vaatimukset ellei muuta mainita alla olevissa vaatimuksissa.

Onko Pohjoismainen ympäristömerkintä käsitellyt ko. paperimassaa aikaisemmin?

- Mikäli vastasitte kieltävästi yllä olevaan kysymykseen, mukaan on liitettävä dokumentaatio Perus- ja Kemikaalimoduulien vaatimusten täyttymisestä.

Täyttyykö vaatimus?

Kyllä ____ Ei ____

Liite nro _____

K3 Pehmopaperituotetta koskevat vaatimukset

Lopputuotteen valmistuksen on täytettävä Perus- ja Kemikaalimoduulin vaatimukset, ellei muuta mainita alla olevissa vaatimuksissa. Tämä koskee myös paperin jalostajia.

- Dokumentaatio Perus- ja Kemikaalimoduulien vaatimusten täyttämistä.

Kyllä ____ Ei ____

Liite nro _____

1.3 Päästöt ilmaan ja veteen

K4 Päästöjen kokonaispisteet $P_{\text{kokonaispäästöt}}$

Pehmopaperituotteelle on laskettava päästöjen kokonaispiste $P_{\text{kokonaispäästöt}}$. Tämä ei saa ylittää 4,0.

$$P_{\text{kokonaispäästöt}} = P_{\text{COD}} + P_p + P_s + P_{\text{NOX}} \leq 4,0$$

Yksittäisistä päästöasteista (P_{COD} , P_p , P_s ja P_{NOX}) mikään ei saa olla $\geq 1,5$. Tuotteen päästöjen kokonaispisteiden laskennassa $P_{\text{kokonaispäästöt}}$ massan- ja paperintuotannon päästöistä käytetään paperinvalmistuksen tuoteryhmäkohtaisia viitearvoja, jotka näkyvät alla olevassa taulukossa 1. Yksittäisten päästöasteiden (P_{COD} , P_p , P_s ja P_{NOX}) ja eri massatyyppien viitearvojen laskentaa varten viitataan myös Perusmoduulin lukuun 1.9, K19.

Taulukko 1

Paperi- tyyppi	Päästöjen viitearvot			
	COD _{viite}	P _{viite}	S _{viite}	NO _{x,viite}
Pehmo- paperi	2,0	0,01	0,3	0,29 g/kWh* (pehmopaperinvalmistuksen polttoaineenkulutuksen viitearvo) ¹

Laskelmat ja tietopohja, jotka osoittavat, että vaatimus on täytetty.

K5 AOX-päästöt

AOX-päästö veteen saa olla enintään 0,05 kg/tonni paperituotetta.

Päästöt lasketaan sisältyvien massakomponenttien valmistuksen mitattujen päästöjen painotettuna summana.

Perusmoduulin vaatimus K45 koskee pehmopaperituotantoon käytettäviä yksittäisiä massoja.

Huomaa kuitenkin, että AOX-päästö saa olla 0,15 kg/tonni paperituotetta 31.12.2012 saakka, edellyttäen että kunkin yksittäisen massan AOX-päästö on korkeintaan 0,25 kg/tonni massaa.

AOX-päästöt – pehmopaperierikoistuotteet:

Nenäliinujen, kasvopyyhkeiden ja muiden erikoistuotteiden AOX-päästö saa olla enintään 0,25 kg/tonni paperituotetta.

Pehmopaperiin sisältyvien massojen valmistuksen yhteenlaskettujen painotettujen AOX-päästöjen laskelman tuloksen selvitys.

Erikoispaperista: perustelun selvitys, miksi tuote on erikoistuote.

¹ Viitearvo on löydettävissä tämän asiakirjan liitteestä 5 ”Raportti energiankäytöstä paperinvalmistuksessa” tai Perusmoduulista, liite 2.1, taulukko ”Pehmopaperivalmistuksen energia.

- 1.4 Tuoteturvallisuus ja laatu

Kemikaalit

Täyttyykö vaatimus?

Painovärejä, liimaa ja muita alla mainitsemattomia tuotantokemikaaleja koskevat vaatimukset ovat Kemikaalimoduulissa.

K6 Klooriorgaaniset aineet märkälujitteissa ja muissa apukemikaaleissa

Kyllä ____ Ei ____

Märkälujitteet saavat sisältää yhteensä enintään 0,7 % pienmolekyylisistä klooriorgaanisista yhdisteistä epikloorihydriini (ECH), dikloori-isopropanoli (DCP) ja klooripropanidioli (CPD) – laskettuna kuiva-ainepitoisuuden mukaan.

Muiden pehmopaperinvalmistuksen jenkki sylinterillä käytettävien apukemikaalien raja on yhteensä 0,05 % epikloorihydriinille (ECH), dikloori-isopropanolille (DCP) ja klooripropanidiolille (CPD).

- Kemikaalien toimittajan täyttämä liite 1 todistuksena vaatimuksen täyttämistä.

Liite nro _____

K7 Hajuste

Kyllä ____ Ei ____

Paperituotteeseen ei saa aktiivisesti lisätä hajusteita eikä muitakaan tuoksuaineita.

- Liite 2 täytettynä.

Liite nro _____

K8 Kosmeettisten tai kehoa hoitavien valmisteiden (esim. kasvovoiteen) lisäykset

Kyllä ____ Ei ____

Kosmeettisten tai kehoa hoitavien valmisteiden sekä tuoksuviene aineiden, joiden pääasiallisena tehtävänä on muu kuin paperituotteen varustaminen tuoksulla, on täytettävä Pohjoismaisen ympäristömerkinnän kosmetiikkaa koskevat kriteerit. Kosmetiikkaa koskevat kriteerit löytyvät osoitteesta www.ymparistomerkki.fi/kosmetiikka

- Liite 2 täytettynä sekä direktiivin 2001/58/EC mukainen käyttöturvallisuustiedote, jos on lisätty kasvovoidetta tai kehonhoitovalmisteita.

Liite nro _____

K9 Haitallisten aineiden pitoisuus ja leviäminen

Kyllä ____ Ei ____

Uusiokuiduista tai uusio- ja ensiökuitujen sekoituksista valmistetut pehmopaperituotteet saavat sisältää enintään:

Parametri	Raja-arvo	Testimenetelmä
Formaldehydi	1 mg/dm ²	EN 1541 -vesiuute
Glyoksaali	1,5 mg/dm ²	DIN 54603
PCB	2 mg/kg	EN ISO 15318

Seuraavat asiat koskevat ensiökuiduista, uusiokuiduista tai uusio- ja ensiökuitujen sekoituksista valmistettuja pehmopaperituotteita:

Parametri	Testimenettelyt ja taso
Limantorjunta-aineet ja antimikrobiset aineet	Ei kasvua estävää vaikutusta pieneliöihin testimenettelyn SS-EN 1104 mukaan
Optiset valkaisuaineet	Ei leviämistä testimenettelyn SS-EN 648 uusimman painoksen tason 4-5 mukaan
Väri ja painanta	Ei leviämistä testimenettelyn SS-EN 646 uusimman painoksen tason 4-5 mukaan

Joutsenmerkittyjen keittiöpapereiden, joita markkinoidaan paperina, joka on kosketuksissa elintarvikkeiden kanssa, on noudatettava ohjeita ”The Guidelines for tissue paper kitchen towels and napkins”, Policy statement concerning tissue paper kitchen towels and napkins, Partial Agreement in the Social and Public Health Field, Council of Europe.

- Testitulokset. Liite nro _____
- Yllä mainittujen testitulosten tiivistelmä, jos valmistus noudattaa ohjeita ”The Guidelines for tissue paper kitchen towels and napkins”, Policy statement concerning tissue paper kitchen towels and napkins, Partial Agreement in the Social and Public Health Field, Council of Europe. Liite nro _____
- Tuotteen pakkauksen tiedotustekstin kuvaus tai näyte. Liite nro _____

Tuotteen toiminta

K10 Taluspaperin ja kuivauspaperin (sekä arkin että rullan) absorptiokyky

Kyllä ____ Ei ____

Taluspaperin ja kuivauspaperin absorptiokyvyn (veden imukyvyn) on oltava vähintään 5 g vettä/g paperia mitattuna 30 sekunnin ajan testimenetelmän ENV 12625-8 mukaan. Testin kohteena on oltava jalostettu tuote.

Liite nro _____

- Testitulokset.

K11 Taluspaperin vetolujuuksien suhde: ehjä paperi/perforointikohta

Kyllä ____ Ei ____

Ehjä paperi/perforointikohta. Taluspaperin konesuuntaisen vetolujuuden suhde ehjän paperin ja perforointikohdan välillä tulee olla vähintään 2. Mittaus ja standardin EN 12625-4:1999 mukaan. Testin kohteena on oltava jalostettu tuote. Vaatimus ei koske perforoimatonta taluspaperia.

Liite nro _____

- Testitulokset.

K12 WC-paperi

WC-paperi ei saa olla märkälujaa. WC-paperia pidetään märkälujana, jos sen suhteellinen märkälujuus on suurempi kuin 10 % mitattuna vetolujuutena konesuunnassa. Testin kohteena on oltava jalostettu tuote.

Kyllä ____ Ei ____

Suhteellinen märkälujuus lasketaan märän ja kuivan vetolujuuden välisenä osamääränä. Jos märän paperin lujuus on niin pieni, ettei mittaamalla saa mittaustulosta, paperi ei katsota olevan märkälujaa.

Testitulokset. Vetolujuuden mittaaminen on suoritettava standardisoidulla ja toistettavalla menetelmällä.

Liite nro _____

Työskentelytavan kuvaus, jolla varmistetaan, ettei wc-paperista tule märkälujaa siirryttäessä tuotannossa märkälujasta paperista ei-märkälujaan paperiin.

Liite nro _____

1.5 Pakkaukset**K13 Pakkausmateriaalit**

Joutsenmerkityn tuotteen pakkaukset (tuote-, ryhmä- tai kuljetuspakkaus) ei saa olla valmistettu klooria sisältävistä muoveista.

Täyttyykö vaatimus?

Kyllä ____ Ei ____

Yhdistelmäateriaaleista valmistettujen pakkausten on oltava kierrätyskelpoisia materiaalien suhteen.

Pakkausten materiaalikoostumuksen kuvaus.

Liite nro _____

K14 Pakkauksen muotoilu

Tuotteen pakkauksen on oltava optimoitu kuljetusta varten.

Kyllä ____ Ei ____

Todistus että vaatimus täytetään.

Liite nro _____

2 Laatu- ja viranomaisvaatimukset

Joutsenvaatimusten täyttämisen varmistamiseksi seuraavat menettelyt on toteutettava.

Täyttyykö vaatimus?

K15 Lait ja asetukset

Luvanhaltijan on turvattava, että voimassa olevia turvallisuutta, työympäristöä ja ympäristölainsäädäntöä koskevia määräyksiä sekä laitoskohtaisia ehtoja/toimilupia noudatetaan joutsenmerkityn pehmopaperin kaikissa valmistuspaikoissa.

Kyllä ____ Ei ____

Dokumentaatiota ei tarvita, mutta Pohjoismainen ympäristömerkintä voi peruuttaa luvan, jos vaatimusta ei täytetä.

K16 Yrityksen yhteyshenkilöt

Yrityksessä on oltava henkilö, joka vastaa joutsenvaatimusten täyttämistä, sekä yhteyshenkilö, joka on yhteydessä Pohjoismaiseen ympäristömerkintään.

Kyllä ____ Ei ____

- Organisaatiokaavio, jossa yllä mainitut yhteyshenkilöt.

Liite nro _____

K17 Dokumentaatio

Luvanhaltijan on esitettävä kopio hakemuksesta sekä hakemuksen yhteydessä lähetettyyn dokumentaatioon käytetty aineisto ja laskelmat (mukaan lukien testiraportit, alihankkijoiden asiakirjat ja vastaavat).

Kyllä ____ Ei ____

- ☺ Tarkastetaan paikan päällä.

K18 Tuotteen laatu

Luvanhaltijan on taattava, että joutsenmerkityn pehmopaperin tuotannon laatu ei heikkene luvan voimassaoloaikana.

Kyllä ____ Ei ____

- Menettelyt, joilla voi kerätä joutsenmerkityn tuotteen laatua koskevat reklamaatiot/valitukset ja tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin näiden suhteen.

Liite nro _____

K19 Suunnitellut muutokset

Suunniteltuja joutsenvaatimuksiin vaikuttavia muutoksia ei saa tehdä ilman Pohjoismaisen ympäristömerkinnän kirjallista hyväksyntää.

Kyllä ____ Ei ____

- Menettelyt, joista näkyy, miten suunniteltuja muutoksia käsitellään.

Liite nro _____

K20 Odottamattomat poikkeukset

Odottamattomat joutsenvaatimuksiin vaikuttavat poikkeukset on kirjallisesti raportoitava Pohjoismaiselle ympäristömerkinnälle sekä kirjattava.

Kyllä ____ Ei ____

- Menettelyt, joista näkyy, miten odottamattomia poikkeuksia käsitellään.

Liite nro _____

K21 Jäljitettävyyys

Luvanhaltijan on voitava jäljittää joutsenmerkitty tuote tuotannossaan.

Kyllä ____ Ei ____

- Kuvaus/menettelyt siitä, miten vaatimus täytetään.

Liite nro _____

K22 Palautusjärjestelmät

Asiaankuuluvat kansalliset tuotteiden ja pakkausten palautusjärjestelmiä koskevat säännöt, lait ja/tai toimialakohtaiset sopimukset on täytettävä niissä pohjoismaissa, joissa joutsenmerkittyä tuotetta markkinoidaan.

Kyllä ____ Ei ____

- Hakijan todistus liittymisestä kierrätys-/palautussopimuksiin.

Liite nro _____

K23 Vuosittainen raportointi

Kerran vuodessa on tehtävä ympäristövaatimusten seuranta Pohjoismaisen ympäristömerkinnän tarkastustaulukon (tämän dokumentin liitteessä 3 tai Perusmoduulissa) mukaan. Joutsenluvasta vastaavan on allekirjoitettava tarkastustaulukko, joka on lähetettävä Pohjoismaiselle ympäristömerkinnälle. Huomaa, että tämä koskee sekä paperia että paperimassoja.

Kyllä ____ Ei ____

 Liite 3 täytettynä.

Liite nro _____

K24 Markkinointi

Joutsenmerkittyjä tuotteita on markkinoitava ”Pohjoismaisen ympäristömerkinnän sääntöjen” 12 joulukuuta 2001 tai myöhempien versioiden mukaisesti.

Kyllä ____ Ei ____

 Liite 4 täytettynä.

Liite nro _____

3 Analyysit

Analyysilaboratorio ja testilaitokset

Käytettävän analyysilaboratorion/testilaitoksen on oltava puolueeton ja pätevä. Hakija vastaa dokumentointi- ja analyysikustannuksista.

Analyysilaboratorion on täytettävä yleiset standardin EN 45001/DS/EN/ISO/IEC 17025 mukaiset vaatimukset tai oltava virallinen GLP-hyväksytty laboratorio.

Valmistajan laboratorio voidaan hyväksyä analyysien ja testien suorittamiseen, jos viranomaiset valvovat näytteenottoa ja analyysiprosessia tai jos valmistajalla on laatujärjestelmä, johon näytteenotto ja analyysit sisältyvät ja laboratorio on sertifioitu ISO 9001/9002:n mukaisesti. Valmistaja voi, Pohjoismaisen ympäristömerkinnän arvioinnin perusteella, suorittaa toimintakokeet ja analyysit itse, vaikkei laboratorio olisi sertifioitu.

Näytteenotto ja analyysit on suoritettava ammattitaitoisesti. Pohjoismainen ympäristömerkintä on hyväksynyt alla olevan taulukon 2 analyysimenettelyt. Vaihtoehtoisesti hyväksytään analyysimenettelyt, jotka riippumaton ja pätevä instanssi arvioi samanarvoisiksi. Massan- ja paperinvalmistuksen analyyseihin hyväksytyt analyysimenettelyt ovat Perusmoduulissa.

Taulukko 2 Pohjoismaisen ympäristömerkinnän hyväksymät analyysimenettelyt

Formaldehydi	EN 1541 -vesiuute EPA 8315A
Glyoksaali	DIN 54603
PCB	EN ISO 153 18 EPA 8270
Limantorjunta-aineet	EN 1104
Optisten valkaisuaineiden leviäminen/valuminen	EN 648
Värin ja painannan leviäminen/valuminen	EN 646
Pehmopaperin absorptiokyky	EN 12625-8
Pehmopaperin vetolujuus	EN 12625-4

Markkinointi

Joutsenmerkki on tavaramerkki, joka on erittäin hyvin tunnettu ja luotettu pohjoismaissa. Joutsenmerkittyä tuotetta tai palvelua voi hyödyntää markkinoinnissa käyttöluvan voimassaoloajan.

Merkki on sijoitettava niin, että ei synny epäselvyyttä siitä mitä ympäristömerkintä tarkoittaa ja siten, että merkki osoittaa pehmopaperien olevan ympäristömerkittyjä.

Lisää markkinointisäännöistä on luettavissa asiakirjasta ” Tuotteiden pohjoismaista ympäristömerkintää koskevat säännöt ” päivätty 12. joulukuuta 2001 tai uudempi versio.

Joutsenmerkin muoto

Joutsenmerkin ulkoasu on seuraava:

405-xxx

Jokainen käyttöluva saa oman lupanumeron, jota on käytettävä yhdessä merkin kanssa.

Joutsenmerkki voidaan sijoittaa pakkaukseen tai tuotteen etikettiin tai tuotteen turvallisuustiedotteeseen.

Lisää merkin ulkoasusta on luettavissa asiakirjasta ” Tuotteiden pohjoismaista ympäristömerkintää koskevat säännöt ” päivätty 12. joulukuuta 2001 tai uudempi versio.

Valvonta

Pohjoismainen ympäristömerkintä valvoo, että tuote täyttää Joutsenmerkin vaatimukset myös käyttöluvan myöntämisen jälkeen. Tämä voidaan tehdä valvontakäynnillä tai pistokokeiden muodossa.

Käyttöluva voidaan perua, jos ilmenee, että pehmopaperit eivät täytä vaatimuksia.

Käyttöoikeuden voimassaoloaika

Pohjoismainen ympäristömerkintä vahvisti kriteerit pehmopapereille 23. maaliskuuta 2006 ja ne ovat voimassa 31. joulukuuta 2010 saakka. Versio on 4.0.

Pohjoismainen ympäristömerkintälautakunta hyväksyi muutoksen kohdassa K5. Muutos hyväksyttiin Pohjoismaisen lautakunnan toisen tapaamisen jälkeen 17. maaliskuuta 2009. Uusi versio on 4.1.

Pohjoismainen ympäristömerkintälautakunta päätti 15. joulukuuta 2009 pidentää kriteerien voimassaoloaika. Kriteeri on voimassa 30. kesäkuuta 2012 saakka. Uusi versio on 4.2.

Sihteeristöpäällikköjen kokous päätti 11. toukokuuta 2011 pidentää kuudella kuukaudella kriteerien voimassaoloaika ja kappaleessa K5 olevaa AOX:ää koskevaa poikkeusta. Uusi versio on 4.3 ja se on voimassa 31. joulukuuta 2012 saakka.

Joutsenmerkin käyttöoikeus on voimassa niin kauan kuin tuote täyttää vaatimukset tai kunnes myöntämisperusteiden voimassaolo päättyy. Pohjoismainen ympäristömerkintälautakunta voi kriteereiden voimassaoloaikana tehdä korjauksia ja/tai pidentää voimassaoloaika. Nämä muutokset eivät vaikuta jo voimassaolevaan lupaan. Kriteereitä voidaan pidentää tai tarkentaa,

Vähintään 1 vuosi ennen edellisten kriteereiden voimassaoloajan päättymistä eli 31. maaliskuuta 2009 pohjoismainen ympäristömerkintä julkaisee uudet kriteerit. Näin luvanhaltijalle tarjotaan mahdollisuus uudistaa lupansa.

Uudet kriteerit

Kriteereitä uudistettaessa on arvioitava, toimiiko moduulijärjestelmä tällä tuoteryhmällä. On myös tutkittava, onko vaatimuksia tiukennettava. On erityisesti selvitettävä mahdollisuus asettaa vaatimuksia ns. kompaktirullilla olevalle wc- ja keittiöpaperialle. Tässä kriteerissä käyttöön otettuja uusia vaatimuksia on kehitettävä edelleen.

Liite 1 Klooriorganiset aineet märkälujitteissa ja muissa apukemikaaleissa

Märkälujitteet

Tuotteen nimi:
Käyttötarkoitus:
Valmistaja/toimittaja:
Tuotteen liityntä (paperin valmistaja):
Vastuuhenkilön allekirjoitus:
Nimenselvennys:

Pienimolekyysiset orgaaniset yhdisteet/märkälujitteet

Sisältääkö märkälujite joitakin seuraavista pienimolekyylisistä orgaanisista yhdisteistä: epikloorihydriini (ECH), dikloori-isopropanoli (DCP) tai klooripropanidioli (CPD)

Jos vastaus on kyllä, ilmoita yksiselitteinen kemiallinen nimi ja CAS-numero sekä pitoisuus:

_____ ppm kuiva-ainesisällössä

_____ ppm kuiva-ainesisällössä

_____ ppm kuiva-ainesisällössä

Huomaa, että märkälujite saa sisältää enintään 0,7 painoprosenttia pienimolekyylisiä orgaanisia yhdisteitä laskettuna pehmopaperiin lisätyn märkälujitteen kuiva-aineesta.

Pehmopaperikoneen jenkkisylinterillä käytetyt apukemikaalit

Sisältääkö jenkkisylinterillä käytetty yhdiste joitakin seuraavista pienimolekyylisistä yhdisteistä: epikloorihydriini (ECH), dikloori-isopropanoli (DCP) tai klooripropanidioli (CPD)? Sisältää Ei sisällä

Jos vastaus on kyllä, ilmoita yksiselitteinen kemiallinen nimi ja CAS-numero sekä pitoisuus:

_____ ppm kuiva-ainesisällössä

_____ ppm kuiva-ainesisällössä

_____ ppm kuiva-ainesisällössä

Huomaa, että nämä tuotteet saavat enintään sisältää 0,05 paino-% pienimolekyylisiä orgaanisia yhdisteitä laskettuna jenkkisylinterillä käytetyn tuotteen kuiva-aineesta.

Vakuutamme täten ilmoittavamme kaikista tuotteen koostumukseen ennen kemikaalimoduulin seuraavaa versiota tehtävistä muutoksista viivytyksettä pohjoismaiselle ympäristömerkinnälle.

Liite 2 Kosmeettiset tai kehoa hoitavat valmisteet

Onko pehmopaperituotteeseen lisätty hajusteita tai tuoksuaineita?

On lisätty Ei ole lisätty

Onko pehmopaperituotteeseen lisätty kosmeettisia tuotteita tai kehonhoitoaineita?

On lisätty Ei ole lisätty

Jos vastaus edelliseen kysymykseen on myönteinen, onko lisätty tuote arvioitu aikaisemmin Pohjoismaisen ympäristömerkinnän Kosmetiikka kriteerien mukaan?

On arvioitu Ei ole arvioitu

Mikäli on arvioitu, missä ja milloin arviointi on tehty? Liite nro _____

Mikäli ei ole arvioitu, tulee tarvittava dokumentaatio liittää mukaan.
(Viite Kosmetiikka kriteerit, Pohjoismainen ympäristömerkintä) Liite nro _____

Tuotteen nimi:
Kemikaalivalmistaja/-toimittaja:
Vastuuhenkilön allekirjoitus:
Nimenselvennys:

Liite 3 Vuosiraportointi Pohjoismaiselle ympäristömerkinnälle

Lomake ympäristömerkinnän saaneen paperin vuosiraportointia varten.

Paperinvalmistajan lomake

Vuosi:	Tuotettu määrä paperitonnia*
Tehtaan nimi:	
Paperin nimi:	
Vastuuhenkilön allekirjoitus:	
Nimenselvennys:	

Tuotettu määrä on paperimäärä johon ilmoitetut vuosipäästöt liittyvät.

Paperikoneen päästöt (jos kone ei ole integroidussa tuotannossa):

COD_____ kg/paperitonnia

P_____ kg/paperitonnia

S_____ kg/paperitonnia

NO_x _____ kg/paperitonnia

Lomake ympäristömerkintään liittyvän massan vuosiraportointia varten

Massanvalmistajan lomake

Vuosi: _____

Tehtaan nimi:	
Massan nimi:	
Vastuuhenkilön allekirjoitus:	
Nimenselvennys:	
Tuotettu määrä:	Massatonnia
% puuta sertifioidusta metsätaloudesta	%
COD	kg/90 %:n massatonni
P	kg/90 %:n massatonni
S	kg/90 %:n massatonni
NO _x	kg/90 %:n massatonni
AOX	kg/90 %:n massatonni
Kloraatti	kg/90 %:n massatonni
EDTA/DTPA	kg/90 %:n massatonni

Tuotettu määrä on se paperimäärä, johon ilmoitetut vuosipäästöt liittyvät.

Liite 4 Joutsenmerkittyjen pehmopapereiden markkinointi

Olemme tutustuneet pohjoismaisen ympäristömerkin käyttöä koskeviin sääntöihin, jotka on esitetty ”Tuotteiden pohjoismaista ympäristömerkintää koskevat säännöt” – asiakirjassa, päivätty 12. joulukuuta 2001. Vakuutamme, että mainittuja sääntöjä noudatetaan markkinoinnissa.

Vakuutamme, että olemme tutustuneet pehmopapereiden Joutsenmerkin kriteereihin.

Vakuutamme, että pehmopapereita markkinoiville työntekijöillemme tiedotetaan ko. tuoteryhmän kriteereistä ja tuotteiden pohjoismaista ympäristömerkintää koskevista säännöistä.

_____	_____
Paikka ja aika	Yritys
_____	_____
Yhteyshenkilö	Puhelin
	_____
	Sähköposti
_____	_____
Markkinoinnin vastuhenkilö	Puhelin
	_____
	Sähköposti

Henkilöstövaihdon yhteydessä pitää ympäristömerkinnälle toimittaa uusi ajan tasalla oleva vakuutus.

Liite 5 Raportti energiankäytöstä paperinvalmistuksessa

Pehmopaperivalmistuksen energiat

Prosessi käytössä	Pehmopaperinvalmistus Osaprosessit	Polttoaine kWh/t suositus	Sähkö kWh/t suositus	Käytetty polttoaine KWh/adt	Käytetty sähkö kWh/t
	Massankäsittely		200		
	Kuidutus (integroimaton käyttö)		50		
	Paperikone (myös Yankee)	2011	1150		
	Muu sähkönkulutus		100		
	Mekaaninen puhdistus (jätevesi)		40		
	Biologinen puhdistus (jätevesi)		46		
	1. Vaihtoehtoinen menettely				
	2. Vaihtoehtoinen menettely				
	3. Vaihtoehtoinen menettely				
	4. Vaihtoehtoinen menettely				
	Yhteensä				
	Viitearvot yhteensä				

Yritys:

Vastuhenkilö:

Nimenselvennys: